

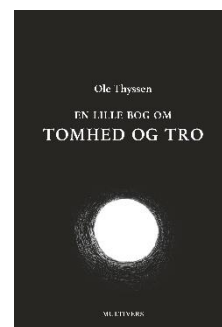
Ole Thyssen

En lille bog om tomhed og tro

Multivers, 2024

210 sider

Kr. 200,-

Anmeldt af: Ole Bjørn Petersen. Uploadet juli 2025.

Ole Thyssen har igen skrevet en lille tung bog – denne gang om ”Tomhed og Tro”. Ikke at den vejer meget, men dens afdækning gennem ”O” af vores skrøbelige eksistens på knivsægget mellem væren og intet, begær og angst tynger sindet. Som forfatteren skriver, er O en type, typer er rene, mennesker er mudrede. Så O, et hulrum, et hul, tomheden i en sjæl forladt af alle guder, er ikke alle og enhver bevidst, men måske nogle – og så er det op til læseren, om man kan genkende sig selv. Det er her Ole Thyssen ”tynger sindet”, for jeg oplevede flere gange genkendelsens bedrøvelighed i denne sprogligt ekvilibristiske gennemgang af eksistensens kamp for at få fodfæste i en turbulent verden kogt ned til et Du, O sociale omverden, og Det, den fysiske verden. Ekvilibrist? Ja, Thyssen er en ord-mager af de sjældne. Sprogblomster springer ud over siderne som et maleri. En læseroplevelse.

O kæmper en brav kamp mod tomheden og dens ”vanartede børn, angsten og begæret”; den almindelige tomhed forårsaget af tiden, som ændrer alt, så O ændres med tiden og kan ændre sig selv på ethvert tidspunkt – kasketterne kan skiftes ud og vælges fra alle hylder, men hvad er derunder? Tomhed. Anderledes med den specielle tomhed udløst af katastrofen, der foldes ud i kapitel II, en katastrofe, der snitter O’s rødder over, så O ligger knust som en kinesisk vase, der ikke kan limes: ”O skriger, og efter skriget er han en anden. Tilbage står en ruin med tomme vinduer” – i katastrofen mister O sine pejlemærker, gulvet forsvinder og hans sanser går i nul: ”I katastrofen sendes O gennem hullet i nullet ud i intet” – og i denne fritsvævende tilstand, hvor er der så lige nogle livliner, man kan ”ringe” til?

Katastrofen kan være alt, et Du der trækker sig, en fyreseddel, et dødsfald, O er skrøbelig ikke mindst når O holdes oppe af kasketter, der krymper for hver vask. Katastrofe er tab af mening, selvværd og lammer, så ”O løber rundt på bunden af en tønde” og kan med bind for øjnene rette sin vrede udad eller indad som skyld, der så kan tage skammen i hånden: ”Fordi O er tom, må han tilsløre sig, og fordi han er tilsløret, kan han afsløres”.

”Tomhed er nøgen eksistens tilsat tid”, den udløser angst og som en reaktion på angstens intet, vågner begæret efter at være” – og det er disse to ”hjertervenner og dødsfjender”, der i kapitel III fletter fingre og ophidser hinanden i ”begærets angst og angstens begær” – en tour de force, der godt kan give lidt åndenød. Ole Thyssen rammer med sine sanselige metaforer ofte ned i læserens egne erfaringer og reaktionsmønstre – og den samme ”genkendelsens bedrøvelighed” oplevede jeg i kapitel IV ”Tomhedens strategier” – der som de andre kapitler er opdelt i en række små afsnit – eksempelvis ”Ekstrovert”, ”Introvert”, ”Autoritet”, ”Maske, rolle og ironi”, ”Karriere”, ”Intimitet” og ”Magtforhold”. Her er afsnittet om ”Ekstrovert” en fin beskrivelse af typer som Trump, hvor angsten er overvundet med raseri: ”Raseri er skræk, der jager angsten bort”, som en person hos Shakespeare siger – og som sådan kan O bliver ”løgner, tillidsbryder og kaosøger [...] tømt for retning skaber han det kaos ude, som han føler inde. Han er vred, måske voldelig, anklager pedantisk alt og alle [...] verden skylder ham alt”. Men tomheden skal overvindes –

skallen om "hullet" skal brydes, så der igen bliver plads til Du og Det – O mangler tro, tro på sig selv, på Du, "på en sag, et princip ja sågar en gud", der så foldes ud i det sidste kapitel V om "Tro".

Men hvordan kommer "tro" til veje, for det er for Ole Thyssen ikke en medfødt gave. Tro er lydighed og kræver læring – i første omgang skal O lære at tro på sin krop og de fysiske love, herefter at tro på sociale regler og endelig at tro på den metafysik, der er den ubegrundede begrundelse for verdens orden. Hvor de første "tro" kan læne sig op ad viden og erfaring, som vi kan forstå og forklare, må den metafysiske til gengæld kompensere ved at binde sig lidenskabeligt: "Metafysisk tro handler om det ubetingede og svæver i det blå, hvor den ikke kan anfægtes af fiasko". Vi kan lære alle de dogmer og regler, der er i en religion uden at blive religiøs – så forskellen på en død og en levende tro er, hvad Kierkegaard kalder for *samtidighed*, at troen er nærværende og bestemmende – og dermed har vi ikke sagt noget om troens indhold eller dens fleksibilitet og transformation i relation til troens bundethed til tid og sted. Dermed er troen som et socialt faktum, der styrer menneskets tanker og handlinger.

Og hvordan er det så lige, at troen kommer ind over tomheden og fylder den ud. Her bliver Ole Thyssen lidt famlende – og godt for det, at filosofen forbliver filosof og ikke profet. For tro kan ikke kommanderes eller læres. Et er at gå rundt på bunden af tønden, noget andet er at prikke hul i den, så lyset kan strømme ind. Hvad er det lige, der bevæger den ubevægelige? Sætter svingninger i "tomheden"? Et meta-metafysisk spørgsmål. Men der er bevægelse, og det første skridt er at give tomheden ord, så den træder ud af tågen. Ja, men igen, hvad får munden til at udsige tomheden? Eller kan tro komme som et lynnedslag eller spire frem efter lang tids ophold under jorden? som forfatteren skriver, for hverken tro eller kærlighed kan tvinges frem med trusler eller er en viljesakt.

Ole Thyssen har mange bud – et af dem er "en ufrivillig falden i staver over de tusind lysglimt på havet", at åbne sig, og "være stærk nok til at tro på, at svage halmstrå kan flettes sammen med andre halmstrå og blive et tov, man kan hive sig op i" – eller "hvis troens ord melder sig af sig selv, må han spørge, hvor de kommer fra, men også hvordan han, tonedøv, kan genkende lyden af de rigtige ord. Er det svage vibrationer, som giver et ekko i ham, og som han, måske, kan skrue op for? [...] de må mærkes". Er det et ekko af Guds ord? En tilbagekastning af lyd, der tydeligt kan skelnes fra den lyd, der blev sendt ud – et "genlydsord", for nu at citere Grundtvig?

Med Ole Thyssens tro på troens formildede healing af tomheden følger tro på sig selv, selvværd, tro på Du, tillid, og tro på verden, helhed, og samtidig åbner sindet sig for naturen som andet end råmateriale og spisekammer, den får sin dybde og sin mystik tilbage, når O fordyber sig i dens skønhed og rædsel.

Der er mange bolde i luften fra O's vandring fra bunden af tønden og ud i troens lys – og jeg har helt sikkert ikke grebet dem alle – men lad dem nu blive liggende på stengulvet, mens de håndfaste kan spire. Og så kan læseren ellers lade sig inspirere til videre læsning i en sand støvregn af citater fra forfattere og kunstnere, der vidner om Ole Thyssens belæsthed. Men det undrer mig, at Hartmut Rosa ikke er på litteraturlisten, men måske er det en forglemmelse.

Kan *En lille bog om tomhed og tro* bruges i undervisningen? Ja, hvis der klippes og klistres lidt, så rammer både tomheden og troens åbning ind i mange elevers egen livsverden – måske ikke som svar, men til refleksion og selvrefleksion.